

Asia: VN/19859/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (todistus negatiivisesta testituloksesta)

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Finavia Oyj kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Koronakriisi on syössyt lento- ja matkailualan ennennäkemättömään taloudelliseen ahdinkoon. Matkailun osuus Suomen bruttokansantuotteesta on 2,7 %. Alan kokonaiskysyntä on Suomelle vuosittain 16 miljardia euroa. Matkailualan työllisyysvaikutus on Suomessa yli 140 000 ihmistä ja pelkästään Helsinki-Vantaan lentoasemalla toimii 1 500 yritystä, joiden palveluksessa on yli 20 000 ihmistä.

Pärjätäkseen kansainvälisessä kilpailussa Suomi tarvitsee hyvät lentoyhteydet ympäri maailmaa sekä tehokkaasti ja sujuvasti toimivat lentoasemat. Koronakriisin edelleen pitkittyessä sen seuraukset ovat olleet raskaat myös lentoasemayhtiö Finavialle. Matkustajien määrä Finavian lentoasemilla on vähentynyt tammi-elokuussa noin 70 % ja Helsinki-Vantaan lentoasemalla matkustajamäärä on nyt noin 10 % normaalista määrästä. Palautuminen koronakriisiä edeltävään aikaan kestää kauan. IATA:n lyhyen välin ennusteen mukaan Euroopan sisäinen liikenne palautuu vasta vuonna 2024 vuoden 2019 tasolle. Koronatilanteen pitkittyessä Suomi on vaarassa menettää Helsinki-Vantaan lentoaseman saavuttaman hyvän jalansijan eurooppalaisena vaihtolentoasemana.

Matkustusrajoitusten purkamisella on suuri vaikutus lentoliikenteen elpymiseen, joten Finavia pitää hallituksen esityksessä ehdotettuja lainsäädäntömuutoksia oikeansuuntaisina. Yksinomaan kansallisten muutosten sijaan tulisi kuitenkin pyrkiä harmonisoimaan EU-alueella noudatettavat toimintamallit siten, ettei Suomessa toimivia matkailu- ja lentoliikennealan toimijoita koske muiden EU-maiden toimijoihin nähden rajoitetummat toimintaedellytykset. Hallituksen esityksessä tunnistettu riski siitä, että lentoyhtiöt keskittävät reittejään Suomen sijaan muualle on olemassa.

Lainsäädännön täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden näkökulmasta tulisi lisäksi varmistua siitä, että hallituksen esityksen sisältämät tulkinanvaraisuudet korjataan jatkovalmistelun kuluessa. Esimerkkinä selkeyttämistä vaativasta yksityiskohdasta on Finavian näkemyksen mukaan se, vaaditaanko Helsinki-Vantaan lentoasemalle saapuvalta ja edelleen kolmanteen maahan suuntautuvalla lennolle jatkavalta vaihtomatkestajalta lakiesityksen tarkoittamaa todistusta. Finavia katsoo, että Suomen lentoasemilla lentoja vaihtavat ulkomaan jatkomatkestajat tulisi selvästi rajata lainmuutoksen soveltamisen ulkopuolelle. Finavia on käynnistänyt lentoasemillaan koronaviruksen torjuntaan tähtäävät toimenpiteet helmikuussa. Toimenpiteisiin sisältyvät muiden muassa terminaalien tehostettu siivous ja kosketuspintojen desinfiointi, käsidesin jakelu, henkilökunnan maskipakko ja matkustajien maskisuositus sekä mittava määrä erityisjärjestelyjä matkustaja- ja lentoasemaprosessien muuttamiseksi. Helsinki-Vantaan lentoaseman matkustajat ovat arvioineet koronavirustilanteen huomioimisen lentoasemalla erinomaiseksi.

Kuten hallituksen esityksessäkin on todettu, joissain tapauksissa testaustulosta koskeva vaatimus saattaa olla vaikea täyttää esimerkiksi siitä syystä, että kyseisessä maassa ei testata oireettomia henkilöitä. Finavia katsookin perustelluksi, että asiaa selvitetään vielä jatkovalmistelussa myös sen osalta, voisiko matkustaja valita koronavirustautitestin suorittamisen joko lähtömaassa tai Suomessa määräajan sisällä ja määriteltyjen edellytysten täytyessä. Finavia pitää lisäksi hyvänä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausuntoa siitä, että matkustaja voisi osoittaa matkustuskelpoisuutensa myös laillistetun lääkärin vahvistamalla todistuksella, jossa todetaan matkustajan sairastaneen laboratoriotestein varmistetun Covid-19 taudin, mutta parantuneen siitä. Jatkovalmistelussa tulisi myös huomioida eri maiden vaihteleva lainsäädäntö sekä terveydenhuollon erilaiset käytännöt sen määrittämiseksi, minkälainen todistus negatiivisesta testituloksesta tai taudin sairastamisesta on riittävä maahantuloa varten.

Kuljetusyrityksen tarkastusvelvoitetta koskevat huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

-

Matkustajaan kohdistuvat velvollisuudet: huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

-

Kohdennetut kysymykset:

Kuljetusyhtiöt: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla velvoitteilla? Kuinka tarkastusvelvoite olisi parhaiten toteutettavissa? Mitä kustannuksia ehdotus mahdollisesti aiheuttaa? Muita huomioita?

-

Matkailu- ja ravintolapalveluala: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla matkustajaan kohdistuvilla velvoitteilla? Ovatko ehdotetut toimenpiteet riittäviä? Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen ja matkailun terveysturvallisuuden?

-

Sisäministeriö: Mikä on ulkomaalaislain ja ehdotettujen säädösmuutosten välinen suhde, erityisesti liittyen matkustajan käännättämiseen? Mahdollistavatko ehdotetut toimenpiteet sen, että todistus negatiivisesta testitodistuksen mukanaolosta ja tarkastuksesta voidaan toteuttaa riittävällä tavalla?

-

Sosiaali- ja terveysministeriö: Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla? Ovatko toimenpide-ehdotukset riittäviä turvaamaan Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden? Miten mahdolliset jälkitoimet huolehditaan (valvonta/uusintatestaus)?

-

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Millä edellytyksillä Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen maa/aluekohtaisesta kuljetusyritystä koskevasta tarkastusvelvollisuudesta?

-

Enwald Minna
Finavia Oyj